

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 238/2018-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. mája 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], v čase podania sťažnosti v [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracoviska Banská Bystrica v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 25/2017 a jeho rozhodnutím č. k. BB-4 T 25/2017-1520 z 21. augusta 2017 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 28/2017 a jeho rozhodnutím sp. zn. 6 Tost 28/2017 z 28. augusta 2017 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 15. decembra 2017 doručená sťažnosť [REDAKČIA] (ďalej aj „sťažovateľ“), v čase podania sťažnosti

v

█ (ďalej len „ústav“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Špecializovaného trestného súdu Pezinok, pracoviska Banská Bystrica (ďalej len „špecializovaný trestný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 25/2017 a jeho rozhodnutím č. k. BB-4 T 25/2017-1520 z 21. augusta 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie špecializovaného trestného súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 28/2017 a jeho rozhodnutím sp. zn. 6 Tost 28/2017 z 28. augusta 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“). Súčasťou sťažnosti bola aj žiadosť sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a anonymizáciu údajov.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ sa v čase podania sťažnosti nachádzal v ústave na výkon trestu odňatia slobody. Príkazom predsedu špecializovaného trestného súdu č. k. BB-4 T 25/2017-1681 z 3. januára 2018 na prepustenie z väzby bol sťažovateľ prepustený z väzby na slobodu, keďže rozsudkom špecializovaného trestného súdu č. k. BB-4 T 25/2017-1685 z 3. januára 2018 bol uznaný za vinného zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s poukazom na § 36 písm. j), l) a n) Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 a 3 Trestného zákona a § 39 ods. 1 a 3 písm. d) Trestného zákona, pričom mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere troch rokov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní piatich rokov. Zároveň mu bol podľa § 51 ods. 1, 2, 3 písm. c) a ods. 4 písm. g) Trestného zákona uložený probačný dohľad nad jeho správaním v skúšobnej dobe a v tejto súvislosti mu boli uložené aj primerané obmedzenie a povinnosť. Vzhľadom na uvedené dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) pominul, čo malo za následok prepustenie sťažovateľa z väzby na slobodu.

Väzba s'ťažovateľovi začala plynúť 14. júna 2016 o 4.00 h, a to na základe uznesenia špecializovaného trestného súdu v prípravnom konaní sp. zn. 2 Tp 9/2016 zo 17. júna 2016 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tost 24/2016 z 23. júna 2016 z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Uznesením špecializovaného trestného súdu v prípravnom konaní sp. zn. 2 Tp 9/2016 z 22. decembra 2016 v spojení s uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tost 48/2016 z 5. januára 2017 bola s'ťažovateľovi lehota väzby predĺžená do 14. júna 2017.

Uznesením špecializovaného trestného súdu v prípravnom konaní sp. zn. 2 Tp 9/2016 z 29. mája 2017 bola s'ťažovateľovi lehota trvania väzby predĺžená do 14. septembra 2017.

Dňa 10. augusta 2017 bola na s'ťažovateľa podaná obžaloba pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona.

Po doručení obžaloby bol s'ťažovateľ napadnutým uznesením špecializovaného trestného súdu v spojení s napadnutým uznesením najvyššieho súdu ponechaný vo väzbe podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku.

Zo s'ťažnosti ďalej vyplýva, že s'ťažovateľ bol 17. augusta 2017 o 14.00 h faxom upovedomený o konaní neverejného zasadnutia, účel a predmet ktorého bol v predvolaní vymedzený ako „... rozhodovanie o žiadosti obvineného o prepustení z väzby“. S'ťažovateľ poukazuje na to, že v upovedomení o konaní neverejného zasadnutia nebolo uvedené, že účelom konania neverejného zasadnutia je rozhodovanie o ponechaní obvineného vo väzbe podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku. S'ťažovateľ je toho názoru, že upovedomenie o neverejnom zasadnutí nebolo vykonané riadne a v súlade so zákonom. Na základe predmetného upovedomenia o konaní neverejného zasadnutia s'ťažovateľ uvádza, že nemohol poznať skutočný obsah rozhodovania o väzbe. Týmto postupom špecializovaného trestného súdu došlo podľa názoru s'ťažovateľa k porušeniu jeho základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Sťažovateľ špecializovanému trestnému súdu vyčíta, že pred výsluchom sťažovateľa na neverejnom zasadnutí mu nebola doručená obžaloba. Sťažovateľ v tejto súvislosti poukazuje na to, že týmto postupom špecializovaný trestný súd porušil jeho základné práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 50 ods. 3 ústavy, a síce, že sťažovateľ nemal možnosť ako obvinený vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam uvedeným v obžalobe, na základe ktorých následne špecializovaný trestný súd napadnutým uznesením rozhodoval o ponechaní sťažovateľa vo väzbe.

Na neverejnom zasadnutí sťažovateľ ako obvinený nebol špecializovaným trestným súdom poučený o procesných právach a povinnostiach obvineného. Predmetné pochybenie špecializovaného trestného súdu má vyplývať aj zo samotnej zápisnice o úkone a má mu zodpovedať aj skutočnosť, že sťažovateľ zápisnicu o výsluchu nepodpísal. Sťažovateľ je teda toho názoru, že takýto výsluch bol vykonaný nezákonne. Týmto nesprávnym postupom došlo zo strany špecializovaného trestného súdu k porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Sťažovateľ ďalej uvádza, že špecializovaný trestný súd nemal pred rozhodovaním o väzbe pripojený celý vyšetrovací spis, keďže spis, ktorý je pripojený k obžalobe, nie je kompletným vyšetrovacím spisom. Týmto spôsobom nebol dodržaný procesný postup, čím došlo zo strany špecializovaného trestného súdu k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 50 ods. 3 ústavy.

Podľa názoru sťažovateľa napadnuté uznesenie špecializovaného trestného súdu vo vzťahu k ponechaniu sťažovateľa vo väzbe obsahuje len veľmi strohé odôvodnenie s poukazom na pôvodné rozhodnutie špecializovaného trestného súdu v prípravnom konaní, o čom svedčí skutočnosť, že špecializovaný trestný súd v jeho napadnutom uznesení dôvod väzby nezmenil. Sťažovateľ považuje napadnuté uznesenie špecializovaného trestného súdu za nepreskúmateľné z dôvodu, že nie je možné, aby sa po 14 mesiacoch výkonu väzby ponechal pôvodný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku bez doplnenia ďalších konkrétnych skutočností dôvodnosti trvania väzby. Napadnutým

uznesením špecializovaného trestného súdu došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

Najvyšší súd svojím napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľa proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu, ktorú sťažovateľ podal ihneď po jeho vyhlásení na neverejnom zasadnutí 21. augusta 2017. Písomné odôvodnenie svojej sťažnosti sťažovateľ doručil špecializovanému trestnému súdu 25. augusta 2017, tzn. deň po tom, ako mu bolo doručené písomné vyhotovenie napadnutého uznesenia špecializovaného trestného súdu. Keďže najvyšší súd o predmetnej sťažnosti proti napadnutému uzneseniu špecializovaného trestného súdu rozhodol 28. augusta 2017, rozhodol skôr ako uplynula lehota v zmysle zákona na doručenie sťažnosti, čím porušil základné práva sťažovateľa podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Sťažovateľ poukazuje na chybu v odôvodnení napadnutého uznesenia najvyššieho súdu (strana 4), v ktorom je uvedené, že obvinený prevzal oznámenie o podaní obžaloby 10. augusta 2017, avšak sťažovateľ poukazuje na to, že predmetné oznámenie prevzal až 16. augusta 2017. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu bolo sťažovateľovi doručené až 15. novembra 2017, krátkou cestou na neverejnom zasadnutí, keď poukázal na to, že predmetné uznesenie najvyššieho súdu mu nebolo doručené v zákonnej lehote. Sťažovateľ zastáva názor, že týmto nesprávnym postupom došlo k porušeniu jeho práva na urýchlené konanie vo väzobnej veci, čím boli porušené jeho práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky nálezom vyslovil porušenie základných práv a slobôd sťažovateľa a to podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 50 ods. 3 ústavy ako aj čl. 5 ods. 4 dohovoru a to v konaní vedenom na Špecializovanom trestnom súde v Banskej Bystrici, č.k. BB-4T/25/2017-1520 a v konaní vedenom na Najvyššom súde Slovenskej republiky č.k. 6Tost/28/2017 a aby zároveň Ústavný súd Slovenskej republiky zrušil uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Špecializovaného trestného súdu Slovenskej republiky a aby prikázal prepustiť

obvineného [REDAKOVANÉ] ihneď na slobodu. Zároveň žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky, aby mi priznal primerané finančné zadostučinenie a to vo výške 10.000,- eur, ktoré sú povinné vyplatiť sťažovateľovi Najvyšší súd Slovenskej republiky, Špecializovaný trestný súd v Banskej Bystrici a to každý z nich osobitne za dobu strávenú pri porušení základných práv vo väzbe, ktorá sa opierala o rozhodnutia a postupy v závažnej miere porušujúce základné práva a slobody sťažovateľa, ktoré nie je možné napraviť len výrokom porušenia základných práv a slobôd, ale aj primeraným finančným zadostučinením.

2. Zároveň žiadam Ústavný súd Slovenskej republiky, aby Špecializovaný trestný súd Slovenskej republiky a Najvyšší súd Slovenskej republiky mi nahradili trovy konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky podľa výšky, ktorú vyčíslil právny zástupca sťažovateľa, ktorý bude pribratý do konania na základe opatrenia Ústavného súdu Slovenskej republiky.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie ústavný súd nemá právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné sťažnosti, alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene

môže ústavný súd odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Rovnako môže ústavný súd odmietnuť sťažnosť aj vtedy, ak je zjavne neopodstatnená.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Ústavný súd v zmysle svojej ustálenej judikatúry zdôrazňuje, že väzba je najzávažnejším zásahom do osobnej slobody a do práv obvineného. Keďže ide o najzávažnejší zásah, vyžaduje po celý čas súdnu kontrolu jej ústavnosti a zákonnosti (mutatis mutandis III. ÚS 26/01). Je výsostným právom, ale aj povinnosťou všeobecného súdu skúmať všetky okolnosti spôsobilé vyvrátiť alebo potvrdiť existenciu skutočného verejného záujmu odôvodňujúceho so zreteľom na prezumpciu neviny výnimku z pravidla rešpektovania osobnej slobody a uviesť ich v rozhodnutiach o väzbe (Toth c. Rakúsko z 12. 12. 1991). Ústavný súd už vo viacerých svojich rozhodnutiach zdôraznil, že jeho právomoc na rozhodovanie vo väzobných veciach predpokladá výlučne skúmanie toho, či sa

v konaní pred väzobnými súdmi dodržali ústavno-procesné princípy takého obmedzenia osobnej slobody, akým je väzba obvineného (II. ÚS 76/02, IV. ÚS 83/03, IV. ÚS 171/03).

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy postupom špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 25/2017 a jeho napadnutým uznesením a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 28/2017 a jeho napadnutým uznesením.

Ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej už vyslovil, že procesnoprávne garancie vyplývajúce z čl. 6 dohovoru, ako aj čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 1 a 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy (čl. 37 ods. 3 a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd) sa týkajú tej časti trestného konania, ktorej predmetom je rozhodovanie o samotnom trestnom obvinení (resp. o obžalobe) osoby, a nie sú priamo aplikovateľné na konanie týkajúce sa väzby, tzn. že čl. 17 ústavy týkajúci sa osobnej slobody obsahuje jej základné hmotné a tiež procesné atribúty vrátane práva na súdnu ochranu pri jej pozbavení, a preto na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe je aplikovateľné toto špeciálne ustanovenie o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenia ako už bolo naznačené.

Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie označených práv v súvislosti s postupom špecializovaného trestného súdu a jeho napadnutým uznesením a postupom najvyššieho súdu a jeho napadnutým uznesením odmietol po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti pre neexistenciu vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným porušením označených práv a namietaným postupom špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu, resp. ich napadnutými uzneseniami.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom špecializovaného trestného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BB-4 T 25/2017 a jeho napadnutým uznesením

a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tost 28/2017 a jeho napadnutým uznesením

Predmetom konania pred ústavným súdom v tejto časti bolo posúdiť ústavnosť sťažovateľom tvrdeného zásahu do obsahu základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu, resp. ich napadnutými uzneseniami.

Vzhľadom na formu sťažnosti a určitú zmätočnosť z nej vyplývajúcu si ústavný súd pred jej predbežným prerokovaním vyžiadal stanovisko predsedu senátu najvyššieho súdu, ktorý vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti [REDAKOVANÉ] č. k. KP 3/2017-76 zo 14. februára 2018 (ďalej len „vyjadrenie najvyššieho súdu“) uviedol, že o jednotlivých žiadostiach sťažovateľa o prepustenie z väzby opakovane rozhodoval tak špecializovaný trestný súd, ako aj najvyšší súd, pričom vo všetkých prípadoch boli skúmané okrem iného aj okolnosti, ktoré sťažovateľ uvádza v tejto sťažnosti. V rámci rozhodovania o jednotlivých žiadostiach sťažovateľa o prepustenie z väzby sa špecializovaný trestný súd a najvyšší súd zaoberali nielen námietkami sťažovateľa uvedenými v tejto sťažnosti, ale aj celým spisovým materiálom a ostatnými skutočnosťami, ktoré neboli uvádzané v dôvodoch sťažnosti. Z uvedeného dôvodu najvyšší súd zastáva názor, že všetky práva sťažovateľa na rozsiahle a dôsledné preskúmanie dôvodov väzby boli zaručené.

S poukazom na vyjadrenie najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že po materiálnej stránke sa napadnuté uznesenie špecializovaného trestného súdu a jeho postup, resp. napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a jeho postup javí byť ústavne konformné. Ústavný súd zo sťažnosti, vyjadrenia najvyššieho súdu, ako aj ostatných podkladov porušenie sťažovateľom označených základných práv nezistil.

Pokiaľ sťažovateľ vo svojej sťažnosti ďalej namietal, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu mu nebolo doručené riadne a včas, tzn. namietal rýchlosť rozhodovania v jeho väzobnej veci, ústavný súd uvádza, že časovú postupnosť jednotlivých úkonov

špecializovaného trestného súdu a najvyššieho súdu v tejto súvislosti nebolo možné presne zistiť, pretože napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, na ktoré sa sťažovateľ odvoláva, nebolo prílohou sťažnosti.

Nad rámec uvedeného ústavný súd dodáva, že pokiaľ ide o sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom najvyššieho súdu, k porušeniu označených práv sťažovateľa týmto postupom najvyššieho súdu dôjsť nemohlo s poukazom na § 146 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špecializovaný trestný súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov, podľa ktorého „Rozhodnutie súdu druhého stupňa v trestnom konaní doručuje súd prvého stupňa. To platí aj o doručovaní rozhodnutia súdu druhého stupňa v občianskom súdnom konaní, ak výnimočne z dôvodov urýchlenia právoplatného skončenia veci nedoručí rozhodnutie súd druhého stupňa sám. Doručovanie rozhodnutia o zaistení osôb alebo majetku zabezpečuje súd, ktorý rozhodnutie vydal.“.

Z dôvodu odmietnutia sťažnosti ako celku bolo bez právneho významu rozhodovať o žiadosti sťažovateľa ustanoviť mu v konaní pred ústavným súdom právneho zástupcu z radov advokátov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2018